

11. Тарасенко Г.С. Компетентнісний підхід – сучасний вибір початкової освіти / Г.С. Тарасенко // Творча скарбничка : книга для вчителя початкових класів. Науково-практична серія. Випуск №1 (11) / Г.С. Тарасенко, Г.А.Іваниця. – Вінниця: КВНЗ «ВАНО», Відділ інформаційних технологій та видавничої діяльності, 2016. – 76 с.
12. Тарасенко, Г.С. Паросток: методика гуманістичного виховання молодших школярів засобами природи / Г.С. Тарасенко. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2003. – 144 с.
13. Хуторской А.В. Методологические основы образовательного процесса / А.В. Хуторской // Современная дидактика : учеб. для вузов. – СПб. : Питер, 2001. – 544 с.

Тетяна Білик,
асистент

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Ключові слова: *інновація, інноваційна діяльність, інноваційні технології, інтерактивна технологія, гра.*

Анотація

Статтю присвячено проблемі застосування інноваційних технологій на уроках математики у початкових класах. Аналіз наукової літератури засвідчив, що проведення уроку математики є неможливим без введення поняття „інноваційна технологія”. У роботі висвітлюються інтерактивні та ігрові технології навчання на уроках математики. Зроблені у статті висновки можуть бути використані під час теоретичного та практичного обґрунтування.

Ключевые слова: инновация, инновационная деятельность, инновационные технологии, интерактивная технология, игра.

Статья посвящена проблеме применения инновационных технологий на уроках математики в начальных классах. Анализ научной литературы показал, что проведение урока математики невозможно без введения понятия „инновационная технология”. В работе освещаются интерактивные и игровые технологии обучения на уроках математики. Сделанные в статье выводы могут быть использованы при теоретического и практического обоснования.

Keywords: innovation, innovative activity, innovative technologies, interactive technology, game.

The article is sanctified to the problem of application of innovative technologies on the lessons of mathematics in initial classes. The paper highlights interactive and gaming learning technologies in mathematics lessons. Interactive and playing technologies of educating are in-process illuminated on the lessons of mathematics. Drawn conclusion in the article can be used for theoretical and practical ground.

На сучасному етапі перед початковою школою гостро стоїть питання про таку організацію навчально-виховного процесу, який був би більш особистісно зорієнтованим на всебічну підготовку школярів, їхній цілісний і гармонійний розвиток та особисте зростання. Тому залучення педагога до інноваційної діяльності може бути не тільки через їх невдоволеність методиками, результатами особистої праці, освоєння нових знань, особливо у суміжних сферах, осмислення та якісно нове бачення особистої життєвої місії, іноді – творче осяяння, яке, як правило, є результатом тривалого пошуку й аналізу здобутого на цьому шляху. Головними особливостями інноваційної педагогічної діяльності є особистісний (спрямованість на особистість, гуманістична природа), творчий підхід, дослідно-експериментальний характер, стійка мотивованість на пошук нового в організації навчально-виховного процесу.

У Концепції загальної середньої освіти підкреслюється, що освіта XXI століття – це освіта для людини. Гуманістичні цінності освіти зумовили зміну авторитарно-дисциплінарної моделі навчання на особистісно зорієнтовану. Тому актуальним є навчання і виховання особистості, що базується на засадах індивідуалізації, створення умов для саморозвитку та самонавчання, осмисленого визначення своїх можливостей і життєвої мети. [7]. Державними стандартами початкової загальної освіти визначено: «Протягом навчання у початковій школі учні повинні оволодіти ключовими компетентностями, які передбачають їх особистісно-соціальний та інтелектуальний розвиток, формуються на міжпредметній основі та є інтегрованим результатом предметних і міжпредметних компетенцій». [2, 3]. Тому особливого значення набуває якісна організація навчально-виховного процесу. Ця проблема була актуальною завжди, її становлення відбувалося з розвитком суспільства: змінювались потреби суспільства – змінювались форми організації. Наразі у практиці початкової школи застосовується велика кількість педагогічних технологій різного рівня: від технологій – систем навчання до технологій викладання окремих навчальних курсів, предметів, і технологій – способів навчання.

Аналіз сучасної педагогічної літератури свідчить, що це неможливо без застосування на уроках інноваційних технологій. Дослідники проблем педагогічної інноватики (О. Арламов, М. Бургін, В. Журавльов, Н. Юсуфбекова, А. Ніколс та ін.) намагаються співвіднести поняття нового у педагогіці з такими характеристиками, як корисне, прогресивне, позитивне, сучасне, передове. Основним проблемам освітньої інноватики в сучасній теорії і практиці присвячені роботи І. Бома, Л. Буркової, Л. Ващенко, Л. Даниленко, Д.У. Джонсона, П. Дроб'язка, О. Дусавицького, В. Живодьора, О.Козлової, М. Крюгера, Дж. Мейерса, А. Підласого, Н. Погрібної, С. Подмазіна, О. Попової, І. Пригожина, Г. Селевка, К. Ушакова, Н. Федорової, А. Хуторського, Н. Юсуфбекової та ін.

Таким чином, інноваційні технології як процес – це «цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчальний процес від визначення його мети до очікуваних результатів» (І. Дичківська) [3].

Сучасний учитель початкової школи повинен не тільки привести учня до джерела знань, а й організувати роботу так, щоб учень захотів сам узяти ці знання. Тому на сьогоднішній день актуальним є питанням сьогодення з використання інноваційних технологій на уроках математики початкових класах, які допомагають зробити урок сучасним, діяльним та розвиваючим [8, 216].

Метою освітньої галузі «Математика» є формування в учня математичної і ключових компетентностей, необхідних для його самореалізації у швидкозмінному світі – може бути реалізована через принципи інтерактивного навчання. Обчислювальні прийоми досить ефективно відпрацьовуються в парах змінного складу, розв'язування задач – в групах, рівнянь – в парах, застосування співвідношень між одиницями вимірювання величин – як проект одного дня.

На сучасному етапі актуальною є інтерактивна технологія навчання (О. Пометун), як різновид інноваційних технологій. Вона виступає як спеціальна форма організації пізнавальної активності, що має за мету створення комфортних умов навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність. Питання інтерактивності навчання дає змогу реалізувати мету освіти: «...всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства...» [6, 1], а також її принципів, зокрема: гуманізму, демократизму, пріоритетності загальнолюдських духовних цінностей

До інтерактивних технологій відносять «Акваріум» «Мозковий штурм», «Навчаючи – вчусь», «Ажурна пилка», «Броунівський рух», «Мікрофон», «Незакінчені речення» та інші).

«Акваріум» як форма організації математичної діяльності молодших школярів для розвитку навичок спілкування у малих групах, удосконалення умінь дискутувати та аргументовано висловлювати свою думку. 4-6 учнів класу виходять до дошки (у центр класної кімнати), ознайомлюються із завданням, обговорюють вголос можливі способи його розв'язування, тоді як інші учні класу є слухачами.

Прикладами використання „Акваріума” на уроках математики в початкових класах може бути опрацювання складних випадків письмового ділення багатозначного числа на одно або двоцифрове число (*Знайти та виправити помилку. Обґрунтувати правильність виконання проміжних обчислень*), а також розв'язування нестандартних задач.

Під час інтерактивної технології «Мікрофон» – клас організовується для розв'язання математичного завдання, школярі у «мікрофон» дають правильні відповіді на запитання. Якщо учень відповідь неправильно, то відповідь дає наступний учень. Наведемо приклад використання технології «Мікрофон» на уроці математики: *Тема «Таблиці додавання одноцифрових чисел та відповідні випадки віднімання».*

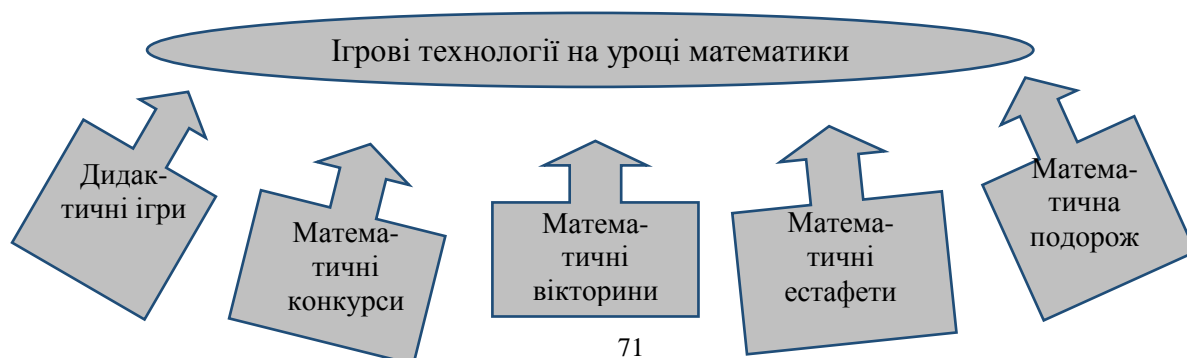
Назвати приклади таблиці додавання числа 6 (за збільшенням або зменшенням результату додавання).

Назвати приклади таблиці віднімання числа 9.

Назвати приклади з таблиць додавання, якщо відповідь – число 11.

Назвати приклади з таблиць віднімання, у яких відповідь – число 3.

Ігрові технології навчання (Й.Гензерг) передбачають організацію навчального процесу, під час якої навчання здійснюється у процесі включення учня в навчальну гру. Існують навчальні, тренувальні, пізнавальні, виховні ігри та багато інших. Саме в процесі гри дитина набуває певні навчальні універсальні дії, збагачує свій внутрішній світ, опановує мову в спілкуванні з іншими людьми. Тому в початковій школі використання ігрової технології на уроках математики є найбільш прийнятним.

Наведемо приклад дидактичних ігор на уроках математики в початкових класах: «Піратський скарб», «Математичний футбол», Гра «Шифрувальники» та ін.

Математична естафета передбачає розв'язання завдань та перехід до наступних. Наприклад:

1. У Катерини на 5 яблук більше, ніж у Сергійка. Катеринка віддала Сергійкові 3 яблука. У кого їх стало більше і на скільки?

2. Який день тижня був позавчора, якщо післязавтра буде середа?

Інноваційна діяльність у навчанні молодших школярів є специфічною і досить складною, вона потребує особливих знань, навичок, здібностей. Впровадження інновацій неможливе без педагога-дослідника, який володіє системним мисленням, розвиненою здатністю до творчості, сформованою й усвідомленою готовністю до інновацій. Необхідною умовою висококваліфікованого викладання природничих дисциплін у шкільній системі освіти є наявність демократично мислячого, поінформованого та компетентного вчителя, ознайомленого із новими досягненнями. При правильному викладанні математика розвиває вміння аналізу та оцінки. Тому окрім визначення того, що учні повинні знати – тобто, математичного розуміння – дуже важливо також брати до уваги й те, що учні повинні вміти для ефективного застосування цих знань на практиці. Сучасний урок математики у початковій школі – це урок, при якому вчителю не відводиться велика роль, хоча саме він і є головним режисером дій учнів. Головною метою є не прагнення дати учням якомога більше інформації, а турбота про глибину та якість набутих ними знань, вміння самостійно здобувати знання і застосовувати їх у житті. Саме інноваційні технології навчання на уроках математики допоможуть учителям початкових класів зробити процес навчання цікавим, різноманітним, ефективним та демократичним.

Література:

1. Голюк О.А. Обґрунтування компонентів творчого потенціалу майбутнього педагога ДНЗ та школи I ступеня / О.А.Голюк // Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів : матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції, 28 жовтня 2015 р. // FOLIA COMENIANA: вісник Польсько-української науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського. – Умань : ФОП Жовтий, 2015. – С. 38-42.
2. Державні стандарти початкової загальної освіти / [Електронний ресурс] / Режим доступу: zakon5.rada.gov.ua/laws/show/462-2011.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : посібник / І.М.Дичківська. – 2-ге вид., допов. – Київ : Академвидав, 2012. – 352 с.
4. Досяк І. М. Нестандартні уроки з використанням інноваційних технологій. 1–4 класи / І.М. Досяк. – Харків : Основа, 2007. – 160 с.
5. Дубіч Т. А. Ігрові технології навчання на уроках у початковій школі : посібник / Т.А.Дубіч. – Тернопіль-Харків : Ранок, 2010. – 128 с.
6. Закон України «Про освіту» / [Електронний ресурс] / Режим доступу: osvita.ua/leqis/ation/law/223
7. Концепція загальної середньої освіти / [Електронний ресурс] / Режим доступу: kafedragum-artcollege.edukit.km.ua
8. Телячук В. П. Інноваційні технології в початковій школі : [посібник] / В. П.Телячук, О.В.Лесіна. – 2-ге вид. – Харків : Основа, 2008. – 233 с. – (Педагогічні інновації. Майстерня).

*Інна Карук,
асистент*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАМОТНОСТІ

XXI століття – це час переходу до високотехнологічного інформаційного суспільства, в якому якість людського потенціалу, рівень освіченості і культури всього населення набуває вирішального значення для економічного і соціального поступу країни. Отже, у даному